

טיפים לסוף שנת המס (חלק ב')
מיסוי שוק ההון – ניירות ערך זרים

אבי נוימן, רו"ח (משפטן)
קסלמן וקסלמן רואי חשבון – PriceWaterhouseCoopers

כמעט מבלי לשים לב, אנו עומדים בפני סיומה של שנה שניה ליישום הרפורמה במס. אי הבהירות שאחזה במשקיעים בשנת 2003 לא חלפה גם בשנת 2004, שנה בה היינו עדיין ללא מעט תיקוני חקיקה שונים ותקנות מיוחדות בכל הקשור למיסוי שוק ההון. בסקירה המובאת בפניכם בחמישה חלקים נציג טיפים חשובים לקראת סוף שנת המס 2004 והערכות לשנת המס 2005. ככלל, הסקירה מיועדת למשקיעים יחידים, אלא אם נאמר אחרת בגוף המאמר. בחלק השני מובאת בפניכם סקירה על מיסוי ניירות ערך זרים. סקירה זו יוצאת מתוך נקודת הנחה כי הפחתת שיעור המס על ניירות ערך זרים אכן תכנס לתוקפה בתחילת שנת 2005.

- **הקדמת הפחתת שיעור המס על ני"ע זרים** – על פי הצעת החוק החדשה, שעברה בקריאה ראשונה, יופחת שיעור המס החל על רווחים מני"ע זרים בשנת 2005 משיעור של 35% לשיעור של 15%. שיעור המס המופחת יחול רק על רווחים המחושבים ליניארית מיום 1 בינואר 2005. שיטת חישוב הרווח הליניארית מתייחסת למעשה רק לתקופות ההחזקה בנייר הערך והיא מתעלמת משווי השוק של ני"ע לתום שנת המס 2004. לפיכך, מקום בו לא גלום רווח ממשי בני"ע זר מומלץ לשקול מכירה ורכישה של אותו ני"ע על מנת להנות משיעורי המס המופחתים על רווחים עתידיים.
- **קיצוץ הפסדים מני"ע זרים** – שימו לב כי על אף הקדמת הפחתת שיעור המס על ני"ע זרים, הפסדים מני"ע כאמור יותרו לקיצוץ רק כנגד רווחים מני"ע זרים אחרים וזאת עד לתום שנת המס 2006 (הצעת החוק אינה מתייחסת לאפשרות של הקדמת קיצוץ הפסדים לשנת 2005).
- **השקעה בני"ע זרים באמצעות חברת CFC** – אחת מהדרכים להפחתת שיעור המס על ני"ע זרים לאחר הרפורמה היתה השקעה בני"ע זרים באמצעות חברה נשלטת זרה (CFC) שהמס הסופי על בעל מניותיה היה 25% וזאת חלף שיעור מס של 35% החל על השקעה במישרין בני"ע זרים. החל משנת 2005, עם החלת שיעורי המס המופחתים על ני"ע זרים, כלי תכנוני זה אינו אטרקטיבי עוד ועל כן מומלץ לבחון פירוקם של מבני השקעה אלו.
- **השקעה בקרנות נאמנות בינלאומיות** – עד לתום שנת המס 2004 קרנות נאמנות בינלאומיות תחשבנה בנסיבות מסויימות כני"ע זר והמס שיחול עליהן יהא 35%. החל משנת המס 2005, עם הפחתת שיעור המס על ני"ע זרים, לא תחשבנה קרנות אלו כני"ע זר ומכאן ששיעור המס שיחול על רווחים מהשקעה בקרנות אלו יהא 25% (ולא 15% בדומה לזה שיחול על ני"ע זרים). על אף שלכאורה אטרקטיביות ההשקעה בקרנות אלו תרד, שכן שיעור המס יהא גבוה ב-10% משיעור המס החל על ני"ע זרים, עדיין גלומים לא מעט יתרונות בהשקעה בקרנות אלו כגון: דחיית חבות המס עד מועד מימוש יחידות הקרן, מנגנון פנימי נוח (ואינו מוגבל) של קיצוץ הפסדים ברמת הקרן, פתרון בעיית המס לריביות על מכשירים לא נסחרים ועוד.
- **השקעה בעסקה עתידית על ני"ע זרים** – עד תום שנת המס 2004 עסקה עתידית על ני"ע זר, בין אם היא נסחרת ובין אם לאו, תחשב כני"ע זר, ויחול לגביה מס בשיעור של 35%. שימו לב, כי החל משנת 2005, עסקאות עתידיות כאמור, הנסחרות מעבר לדלפק (O.T.C) יהנו משיעור המס המופחת של 15% רק אם השוק בו יתנהל המסחר בהן יחשב כ"שוק מוסדר", אחרת שיעור המס שיחול בגינן יהא 25% (ראה להלן בהרחבה על נושא "שוק מוסדר").

- **מנגנון הדיווח המקוצר על הכנסות מני"ע זרים** – הכנסה ממימוש ניירות ערך זרים חייבת במס בישראל גם כאשר הפעילות בתיק ני"ע הזרים מנוהלת על ידי ברוקר זר. יחיד שהפיק הכנסות מני"ע זרים ולא נוכח לו מס במקור בגינן חייב בהגשת דין וחשבון לרשויות המס (חובת הדיווח קיימת כבר מהשקל הראשון). יחד עם זאת, על מנת להקל על יחידים תושבי ישראל שהפיקו רווחים מני"ע זרים אך נוכח להם מס במקור הופעל מנגנון ה"דיווח המקוצר". על פי מנגנון זה, רשאי יחיד תושב ישראל לשלם בעצמו את מקדמת המס החלה על ני"ע הזרים באמצעות שוברי תשלום מיוחדים ובכך להיות פטור מהגשת הדוח השנתי (אלא אם הוא חייב בהגשתו בשל הוראה אחרת). שימו לב, כי את מקדמת המס על רווחים מני"ע זרים שהפיק יחיד בשנת המס 2004 יש לשלם עד ליום 30.4.05.

- **השקעה במכשירים פיננסיים לא נסחרים** – שימו לב כי אם השקעתם במכשירי השקעה מובנים בחו"ל (כגון: סטרקצ'רים או אג"חים) אשר אינם נסחרים בבורסה, שיעור המס שיחול בגינן יהא כדלקמן: על מימושם של מכשירים אלו לפני מועד הקופון יחול שיעור מס של 25%, ואילו אם יתקבל בידי המשקיע הקופון (ריבית) בפועל היא תמוסה לפי שיעור מס שולי של עד 49%. משטר המס בגין מכשירים אלו ישאר על כנו בשנת 2005 ולמעשה צפוי להיות יקר יותר מהשקעה במישרין בני"ע זרים, אלא אם יוכח כי השוק בו מתנהל המסחר במכשירים אלו יחשב כ"שוק מוסדר"

- **"שוק מוסדר" לעניין שיעורי המס המופחתים** – בהתאם לתקנות מס הכנסה החדשות, גם מערכת מוסדרת בחו"ל בה מתנהל מסחר באג"ח זרות על פי כללים ברורים כגון: היקף הנפקה ותנאי החזקה מינימליים, כללים לגבי הפסקה וחישוב מסחר, מסלוקה מוסדרת, קיומו של עושה שוק וציטוטים מוסדרים תחשב כ"שוק מוסדר" ובשל כך המכשירים הפיננסיים הנסחרים בו יהנו משיעור המס המופחתים ב – 2005 (ריבית ורווח הון – 15%). יתרה מזאת, מסחר המתנהל באג"ח במדינה שאין לישראל אמנת מס איתה לעולם לא יחשב כ"שוק מוסדר" (כגון: אוסטרליה, הונג קונג ולוקסמבורג – טרם נחתה האמנה). לאור נוסחן של התקנות כיום, קיים ספק רב לגבי שווקים רבים בחו"ל, אם אלו עונים על הקריטריונים הנדרשים להיותם "שוק מוסדר" ועל כן מומלץ לבחון בהקפדה השקעה בשווקים אלו, בכפוף להיבטי המס שעשויים לחול על רווחים מהשקעה בנכסים אלו.

- **השקעה ב"תעודות סל" (ETF)** – כבר כיום, ניתן להנות משיעורי מס מופחתים על השקעה בעקיפין בני"ע זרים באמצעות השקעה בתעודות סל הנסחרות בבורסה בתל-אביב. שיעור המס שחל עליהן בשנת 2004 עומד כיום על 15%, בדומה לשיעור המס שיחול בשנת 2005 על השקעה במישרין בני"ע זרים. נציין כי תעודות סל בדומה לאלו הנסחרות בת"א קיימות ונסחרות גם בבורסות בחו"ל. שימו לב, כי ההגנה האינפלציונית על השקעה בתעודות סל הנסחרות בת"א תהא ככלל לפי שיעור עליית המדד, ולא השינוי בשער החליפין וזאת על אף שמדובר בהשקעה המדמה השקעה בני"ע זרים.

- **השקעה בקרנות גידור (Hedge Fund)** – שימו לב כי השקעה בקרנות אלו בשנת 2005 לא תחשב כהשקעה בני"ע זר, ומכאן שהמס שיחול על רווחים או פיזיון יחידות באותן קרנות יהא 25% לפחות. שיעור מס זה עלול להיות גבוה יותר אם ההשקעה בקרנות הגידור הינה השקעה בדרך של רכישת זכויות בשותפויות (שהינן יישויות שקופות לצרכי מס). במקרה זה, רשויות המס עלולות להרים מסך, ולראות את רווחי הקרן כרווחים של היחיד, ובשל כך להטיל מס בשיעורים גבוהים יותר. לפיכך, מומלץ כי השקעות בקרנות גידור תעשה בקפידה, ובמידת האפשר רק בקרנות המאוגדות כיישיות משפטית של חברה ולא שותפות.

אבי נוימן, רואה חשבון ומשפטן מכהן כמנהל בכיר במחלקת המסים של קסלמן וקסלמן – PWC. האמור במאמר זה הינו על דעת הכותב בלבד ואין לראות בו חוות דעת או המלצה מקצועית.